

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobiraci”, și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor., pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an! „Lib.” cu Foaia Int. pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Curagiul Slavilor.

— Pilde luminoase. —

Nimic nu atrage azi mai mult luarea aminte a lumii la noi, ca încordarea dintre cele două mări ce s-gata a să arunca una pe alta în o ciocnire uriașă: a gîntei slave și a celei germane.

Că Slavii ce viță de gemeni îndărătnici în stăruința luptei lor naționale sunt, ni-o arată și următoarea întâmplare din viața Cehilor în Bohemia (Austria).

Această foarte sănătoasă ramură a gîntii slave, de mult duce luptă contra amestecului nemțesc în viața țării lor boheme, — cam aceeași luptă pe care o ducem noi contra politicii maghiare, — doar cu deosebirea, că Cehii luptă de zece ori așa îndrăgiiți ca noi! Ei sunt totdeauna cu capu 'n mână cînd e vorbă de luptă pentru neam! Nimic nu le e așa de scump, ca să nu jertfească în acea luptă! Nu că ei să se deie după păr, să se deie în coate cu domniile zilei, — din potrivă, ei îi strimtoresc pe aceia și-i prigonesc prin orașele lor, prin comunele lor! De zeci de ori puterea germană numai așa și-a putut apăra locuitorii nemți din Praga (orașul de frunte al Boemiei), că a publicat stăruitorul peste oraș (drept scurt, ca în vreme de războiu, cînd pentru țicmă-iți dă glonț!). Altfel le umbra rău Nemților din Praga, — uneori din toată Boemia (un fel de Ardeal în care noi suntem Cehii, iar Ungurii fac pe Nemții! Doar că Ungurii nu simt nici pe a suta parte strimtoarea luptelor noastre cum simt Nemții pe a Cehilor în Ardealul acestora!).

Spriginitori în ocași a tot ce e Slav, Cehii au izgonit pe încetul limba nemțască și pe Nemții ei, de prin orașele lor, din negoțul lor, din toate, înlocuindu-o cu limba lor națională. Iar în această izgonire a limbii străine (deși e, mi-te, „limba statului”), au mers departe și au făcut o trăsătură foarte îndrăznească.

Iaca povestea ei:

Nainte cu vre-o 50 ani, cînd puina germană era încă copleșitoare asupra Boemiei, — în Praga (ca și în alte orașe cehești) firmele negustorilor, tablele de-asupra prăvăliilor, erau scrise mai toate nemțeste (cum să fac pe la noi încă ungurește!).

După ce s'a început lupta națională mai cu putere și s'au dat tot mai bărbătești asalturi contra streinismului de printre Cehi, — cu vremea începură a să ivi firmele (tablele) cu scrisoare nemțască și cehă, punînd adecă și limba națională, lîngă cea »de stat«.

Duhul național înainta însă tot mai cuceritor (cum înainteză și la noi, doar că prea înceti), și începură a să ivi tablele scrise numai cehește. La început mai puține, apoi tot mai dese, — și azi în cite o uliță din Praga, în care înainte vreme erau tot firme nemțeste, de mai vezi trei patru la sută nemțeste, celelalte 96 toate-s cehi!

Dar în timpul mai nou Cehii încep a arăta tot mai pe față, că ei țîn cu tărie la întreg visul de mărire slav, deși acel vis e contrar statului austriac din care fac și ei parte. Și fiindcă steagul acelui vis de mărire e purtat de Ruși, Cehii din Bohemia nu să trag înapoi nici dela aceea, ca să și arate pe față atragerea inimii lor spre Rusia! (Ca și cum ne-am arăta noi atragerea spre România).

Și acest semn al inimii lor îl scriu, ghiciți unde? Pe tablele (firmele) de de-asupra prăvăliilor lor în Praga!

De-o vreme încoace, anume, au început a să ivi pe ulițele de frunte ale orașului Praga, iarăși table în două limbi, — una e limba lor națională cehă, iar a doua e, gîndiți, »limba statului«, aș!, a doua e *limba rusască!*

Nemții își mușcă buzele de ne-caz cînd văd această cutezată demonstrație a Cehilor contra limbii lor și pentru o limbă străină de țară, pentru un stat străin, chiar dușman lor!

Arată și acest fapt, cum știu Slavii să țînă de tare la olaltă și cum sunt contopite sufletele lor într'un singur gînd, într'un singur vis de mărire!

Dar, dacă-s oameni de viață, luptători nelnicificați și nelnduplecați pentru idealul lor național, — au viltori!

— Cînd vedem țaria cu care Cehii năzuesc, până răzbesc, spre țintele lor politice naționale, — cînd vedem cum Rusia nu-și dă pace în urmărirea țintei sale de a-și scoate frații de sub stăpînirile străine, și vedem că își ajunge scopul, de nu azi, mâine, după multe lupte și jertfe și încordări, — înțelegem de ce

statele din Europa, mai ales acelea cari au și Slavi între hotarele lor, să tem de Rusia ca de vînturile turbate dela Miază-noapte, căci să gîndesc: Oare mie cînd îmi vine rîndul de val cu acest urs al Nordului, care pe cine îl apucă în brațele lui, îl pocnește coastele?

Cine va plăti

cheltuelile cu pregătirile de războiu?

Sunt peste o sută de milioane numai până acum!

Ministrul de honvezi Hazai Șamu a plecat zilele trecute la Viena, fiind de lipsă a cerca să împace deosebirea de vederi ce s'a iscat între cercurile hotărîtoare ale Austriei și cele ale Ungariei, privitor la întrebarea că, cine să plătească cheltuelile ce s'au făcut deja până acum cu pregătirile de războiu?

Ministri unguri zic: toate cheltuelile le purtăm împreună, Austria și Ungaria, tot după cheia, măsura după care purtăm cheltuelile armatei peste tot!

Ministrii Austriei însă au răspuns:

— Nu! Ci noi, Austria, luăm parte la cheltuelile ce s'au făcut cu armata comună (de linie, tunari, călăreți), dar cheltuelile ce le aveți voi în Ungaria cu mobilizarea honvezimei (întrucît s'au mobilizat și honvezi), acelea vi-le purtați voi singuri, că-i armata voastră!

Ministri Ungariei s'au adunat la sfat și s'au înțeles cum să lupte contra acestei păreri a Austriei, — și l'au trimis pe ministrul de honvezi, ca el să lămurească pe oumetri austriei, în următorul chip:

Fiind că hotarele Ungariei sunt cele primejdite (și din jos despre Sîrbia și din sus despre Rusia), de bunăsamă că mai ales armate din aceste părți au fost trimise spre hotare într'u apărare, — dar primejdia nu amenință numai Ungaria, ci întreaga împărăție, și dacă întimplător la hotarele Ungarene trebuie adunate armatele apărătoare, printre cari, fiind vorbă de Ungaria, să pun în linie de apărare și honvezii, prin asta tot împărăția întreagă e apărată, nu numai Ungaria!

N'ar fi dar dreptate, ca cheltue-

lile să le poarte în măsură mai mare Ungaria, decît Austria.

Cu atît mai virtos nu, că doar Ungaria, fiindcă pe la ale ei hotare s'au făcut mișcările mai mari de trupe în firul pregătirilor, n'are numai cheltuelile cu honvezii, ci și o groază de cheltueli cu trenurile, cu administrația (deregătorile obștești), cheltueli ce urcă la zeci de milioane, și cari nu-s cheltueli ce o privesc numai pe Ungaria, ci-s cheltuelile întregii împărății, iscate pe urma pregătirilor de apărare a hotarelor, prin mobilizări mai mari sau mai mici. Și urcă acele cheltueli deja *asi peste o sută de milioane cor.!*

La toate dară să cade să iee parte și Austria în aceeași măsură, în care ia la cheltuelile armatei comune peste tot.

Așa au trimis valos ministri unguri celor din Viena. Și aici — iaca-ne și pe noi spriginind odată guvernul! — aici au Ungurii dreptate. Cometrii austriei vreau să fie prea șireți, dar și nedrepti!

Valul cu Sîrbia.

Primejdia încă n'a trecut!

Sîrbia până azi țîne cu încăpăținare la cererea de a căpăta portul pentru care e pricina. — Austro-ungaria încă țîne la aceea că nu i-l dă!

Rusia nu vrea să spană cuvîntul min-titor: *pace!* Că dela acest cuvînt al ei atîrnă totul, nu dela sfîrcăla Sîrbiei!

Austria va sili pe Sîrbia să se declare în scurtă vreme, de să dă păcii, ori nu? De unde nu, e vorbă să între în ea, s'o trezească de alurările de războiu cu o putere mare!

Mai nou sunt iar știri mai liniștitoare.

A trecut iar o săptămînă de griji și de clipe neliniștite, chinuitoare chiar, prin durarea prea îndelung a stării tulburi, în care nu poți ști de azi până mâine ce va fi. E ca o orbecare prin locuri cu gropi și cu dealuri, prin noapte fără lumină!

Lumina o are în mână Rusia singură, ia însă ascunde lămpașul care ar arăta Europei cărarea pe cîmpul întunecat!

Toate statele par a orbeca încă în această nesiguranță.

Austro-ungaria, — să spune că la pășirea Moștenitorului de

Tron, care e bărbat cu voință tare, și-a schimbat conducătorii din fruntea armatei: pe ministrul de războiu și pe șeful (capul) statului major, — punind în locul lor pe doi generali din cei cunoscuți ca mai luminați și mai isteți conducători de armate și de planuri de războiu.

Asta s'a întâmplat numai acum Luni în săptămâna de față, — și lumea socotește acest fapt, ca un semn, că conducerea Impărăției (care e azi mai mult în mâinile Moștenitorului de tron, a viitorului Impărat, decît în a bătrînului Impărat), — voește să păsească cu hotărîre mai mare pe calea faptelor bărbătești, fără atîta șovăire, clătinare în dreapta și-n stînga, și fără atîta așteptare ca să vadă ce-or face vecinii?

Iaca știrile ce s'au pîrîndat de-o săptămînă încoace, ca umbră și lumină una după alta, mai multă umbră ca lumină:

De Vineri pînă Duminică, săptămîna trecută n'au venit decît tot știripda încordare a lucrului între Austria și Sîrbia. Toate foile oglîndind părerile bărbaților politici, conglăsuiau a spune, că: Sîrbia e tot mai provocătoare, și singurul care are în mîna cheia păcii, e Rusia, spre care toți privesc aproape rugători să zică cuvîntul *pacei*, dar ea face și nu-l zice! Și asta bagă în groază de cheltuieli pe statele vecine, cari trebuie să se înarmeze. Apoi știri că și Germania întărește trupele eela hotare; că șpioni ruși și sîrbi sunt prinși și celo și dincolo.

Iar săptămîna asta ne aduc știri bătătoare la ochi de schimbări în conducerea armatei austro-ungare, tot ca semne îngrijitoare.

Știrile zilelor din urmă care reoglîndesc starea lucrurilor peste tot sunt acestea:

Marti, 10 Dec.

Viena — Ministrul de războiu Aussenberg și-a înaintat Maestății Sale cererea de retragere din capul ministrului.

Asemenea și capul statului major, general Schemua.

Vestea a s'îrînit mare ulmire, căci astfel de schimbări în zile ca acestea, trebuie să-și aibă înțelesul lor mai mare ca întîmplîndu-se ele între împărjări obicinuite!

— Incordarea între Austro-ungaria și Sîrbia tot ține. Austria e hotărîtă a provoca pe Sîrbia să se declare în timp scurt că ce vrea? Că de nu să potrivește cererii Austriei, — aceasta va intra cu armata în Sîrbia, spre a o sili la supunere!

Mercuri, 11 Dec.

Lumea vorbește încă tot de schimbarea făcută pe neașteptate în conducerea armatei austro-ungare. Maiest-

tea a primit și abdicarea lui Aussenberg dela ministrul de războiu și alui Schemua dela postul de șef (cap) al statului major al armatei. Și foile din Viena și cele din Pesta, ilucesc lucrul așa, că ministrul de războiu Aussenberg prea era em încet în planurile și hotărîrile sale, iar încetineala în vreme de războiu, e adeseori o nenorocire care poate da de ripă tot norocul unei armate. Generalul Krobatin, noul ministru de războiu, e om repede la fapte și la planuri, așa cum îi place Moștenitorului de Tron, care are azi în mîna conducerea armatei.

De osp al statului major (în care să chibzuesc și statoros planurile mari de luptă, de mișcări ale armatei, etc.) a fost numit baronul Conrad de Hötendorf, generalul iubit de Maiestatea Sa, care fu trimis de curînd la București la Regele Carol. E iarăș om încă sprinten și luminat.

Și numirea unuia și a altuia la cele mai înalte slujbe ale armatei, să ia ca semn, că Moștenitorul e hotărît a trece pe tărîmul fapturilor repezi în politica mare.

Danev la București.

— Stările între România și Bulgaria să încordă? —

Președintele Sobraniei (dieteii bulgare, Danev, a sosit ieri) (Marti) la București, fiind oaspele ministrului de externe.

El a avut nainte de amiază întrevederi cu ministri români, — și spunea că a venit pentru a afla de aproape cari sunt cererile ce le ridică România față de vecina sa Bulgaria, — cari în formă oficioasă numai acum să aduc la cunoștința Bulgariei. Dup' amiază a fost primit de Regele la care a stat o oră și jumătate.

În firul schimbului acestuia de păreri, s'a văzut, că nu ar fi greutăți care să împedecă punerea bunei temelii a rînduirii pacifice a pricinii. Bulgaria nu să arată respingătoare din capul locului a cererilor române. Dar cere altceva: Ca aceste treburi între România și Bulgaria să se reguleze numai după-ce să va fi încheiat pacea cu Turcii.

Cu acest lucru România nu să arată învoită, ci cere ca lucrurile între ele să se limpezească încît nainte de încheierea păcii cu Turcii!

Așadar o mică încordare între cele două state vecine. Vădit Bulgaria vrea să sfîșige timp pînă pune pacea cu Turcii, — ca așa, putîndu-și retrage armatele dela hotarele turcești, guvernul ei să poată vorbi cu România, răzimat pe armata adusă acasă, delaproape, mai îndrăznet decum o poate face azi, cînd armatele îi stau încă la Coastașca, în fața celor turcești! Cu alte cuvînturi are de gînd s'o

cam tragă pe sfoară pe vecina România.

Slab semn de pace și acesta. — Danev a stat la București numai o zi și a plecat peste Predeal—Brașov—Pesta—Viena, spre Berlin și de aci la Londra, unde va lua parte la pertractările pentru încheierea păcii cu Turcii, cari să încep în 16 Dec.

Înalții oaspeți Ruși la București.

Abia a plecat trimisul bulgar din București, și Marti, în 10 Dec. au sosit înalții oaspeți ruși, cu trenul de 11 ore, Marele Principe Nicolaevici cu o strălucită suită (însoțire) de generali și diplomați.

Marele Principe a fost întîmpinat la gara de Nord a Bucureștilor de însuși Regele Carol, de Principele de Coroană Ferdinand, de principele Carol, de toți ministri, de Metropolitul Primat, de șeful statului major, de toți generalii din București, de ambasadorul rus la București și de uriașă lume strălucită. O companie de onoare a ieșit la gară să dea onoruri înalțului oaspe.

După-ce s'a îmbrățișat cu Regele și cu Principele de Coroană, Marele Duce rus a trecut pe dinaintea companiei de onoare, apoi luînd loc în trăsura Regală alături de Regele, au mînat la Palat, fiind pe tot drumul foarte viu aclamați de mulțimea ce umplea stradele!

Lumea așa zicea: Vezi așa vi-ar sta bine în toate, tot lîng'olaltă, cu cinste și sinceritate!

Toată ceata oaspeților a intrat în palatul regal, — unde sunt găzduți pe tot timpul cît stau aci.

Dup'amiază Marele Duce a făcut vizite și plimbări prin oraș, pentru a cunoaște capitala română.

Anglia, nu vre războiu.

Știre însemnată e cea ce vine din Anglia: Pe cînd între Viena și Petersburg lucrurile ajunsese mai pe ascuțit, nu pe ascuțit de cuțit, ci de briciu, — pe atunci Anglia a dat de știre la Paris și la Petersburg (la aliații săi), că ea nu dorește a fi părtașă războiului.

Declarația Sîrbilor.

O foale sîrbească din Belgrad, spune, că Sîrbia trebuie să răzbească a leși la mare, că de nu, ea e dată porireii! Decît să nu ajungă a avea și ea acest lucru de neapărată trebuință, mai bine să se pustiască încă de pe acum!

Pentru a-și zmulge acest bun, fiecare Sîrb, dela 15 pînă la 60 ani, va prinde arma și va lupta pentru țarm de mare încă mai îndrîjit decît contra Turcilor!

Rusia cu două fețe.

În aceeași vreme cînd oamenii oficioși asigură lumea, că și Rusia vrea »pace« în Petersburg s'a țînut la 9 Dec. o adunare în o mare sală publică, și acolo cei peste 4000 de oameni, tot din clasele bune ale țării, au făcut zgomote de demonstrațiuni în contra împărăției austro-ungare! Deputatul din дума (dieta) rusească Bobrinski, atîcînd în vorbire sa Austro-ungaria, a încheiat așa:

— Noi avem datorință de-a ajuta pe frați noștri ca să se libereze de sub jugul Austro-ungari!

Îndeosebi din partea tinerimii răsunau ocări și vorbe aprinse în contra împărăției noastre.

Înarmările Sîrbiei.

Viena. — După o telegramă primită de »Reichspost« (ziar aproape de cercurile înalte militare), — guvernul sîrbească a rînduit mobilizarea (chemarea sub arme) a tuturor soldaților de rezervă, cari încă nu fusese chemați. Cei chemați trebuie să fie la regimentul lor în 24 ore dela chemare!

Cei ce să ață sub arme și cei ce să întorc din războiu, capătă numai concediu (»urlaub«) scurt, cît să-și vadă casa și pe-ai lor, apoi să vină iar napoi, — iar ofițerii peste tot nu capătă concediu. În toate fabricile și lucrătorele, să lucrează cu mare zor la pregătirea de îmbrucăminte de iarnă pentru armată.

Împărăția a trimis

întrebare Sîrbiei că ce vrea?

Împărăția Austro-ungară a trimis prin conzulul său dela Belgrad, guvernului sîrbească, înțîia întrebare oficioasă, ca tragere la dare de samă pentru înarmările ei și zgîndărările războinice.

De oamădată tonul scrisorii duse guvernului sîrbească e cît să poate de domol și cruțător. Întrebarea e pusă așa: În ce chip voește Sîrbia a-și aduce în conglăsuire politica ei din afară, cu punctul de vedere al împărăției vecine?

— În cercuri politice ce să țîn bine informate, așa să știe, că Rusia va rămînea neutră (nu să va amesteca în pricina dintre Sîrbia și Austria), și așa Sîrbia, zîndu se singură, va fi silită să slăbească cererea sa.

Berlin. — Guvernul Austriac a asigurat băncile de aci, că înordarca va împozit de la așa de mult, că nu trebuie să mai avem teamă de încurcături războinice!

Joi, 12 Dec.

Și azi să tot luptă umbrele luminii păcii cu ale întunecului războiului. S'ar părea că cele luminoase sunt tot mai întinse și mai dese, dar încă tot întunecate de cele ale dușului războiului.

București. — Un redactor al ziarului „Adevărul“ a avut privilegiu a vorbi cu trimisul Bulgariei, Danev, care, la întrebările gazetarului, i-a spus printre altele:

„Nu pot spune nimic asupra scopului vizitei mele la București. Poți însă spune atita: *Eu sunt mulțumit de sfârșitul vizitei mele!* Prin încheerile la cari vom ajunge (România cu Bulgaria), nu ne vom sluji numai împrumutat, nu slujim numai foloasele Bulgariei, care are lipsă de prețința României, ci slujim și trebuințele Europei, ocrotind pacea ei!

„Aveți un Rege care vă conduce cu vigoare și înțelepciune; bărbați politici luminați. Plec mulțumit de ce am văzut la Dvoastră.

„Incolo cred mai mult în bine, ca în rău. Ciocnirea între Austria și Serbia va fi necesită, împăcată! Iar despre neînțelegeri între România și Bulgaria, nu să poate vorbi. Împotriva să poate vorbi de legături bune, de gânduri bune, de viitoare legături de vecinătate desăvirșită“.

Cică Bulgaria să invoeste la îndreptarea graniței spre România, dar aceea va aduce României numai o fașie mică de pământ. În schimb va da asigurare de liberă dezvoltare Românilor din Bulgaria.

Zimon (Sirbia), *Sirbia e gata de război!* În fruntea partidului războiului stă azi însuși Regele Petru, care își teme tronul de o împotrivire la pornirea războinică. Ea nădăjduște în sprijinul negreșit al Rusiei. Arme are din belșug.

Viena. — Anglia să arată contrară cererilor Sirbiei, pe care le află prea mari și nesfinteițel

Atit ce putem și până azi. Adecă tot așa ca și până ieri: — nimici Zece guri ne asigură de pace, zece strigă război. Iar pregătiri de război vedem că să fac din greu pretutindenea, în Sirbia, România, Rusia, Germania, etc.

Încă nu să poate și ce aduce ziua de mâine. Poate o incurcă ele statele acum cu scrisori și tirgueli până mai trece gerul iernii, — și numai după aceea vom vedea de avem aleva pace, ori ba?

RĂZBOIUL

Războiul stă locului. Trimișii statelor merg la Londra, unde în 16 Dec. începe pertractarea (tirguiala) asupra păcii. Statelo creștine pășesc față de Turcia

ca unul singur. Până la 1 Ian. n. pacea trebuie să fie încheiată, — de unde nu, să deschide iar focul.

După încheierea păcii, trimișii statelor întovărășite rămân în Londra pentru a împărți între sine hotarele cucerite și a-și statori granițele.

Sfat mare în Londra.

În acelaș timp sunt adunați în Londra trimișii tuturor statelor Europei, cari au să se înțeleagă:

1. Asupra porturilor de mare cerute de Sârbia. 2. Asupra Albaniei. 3. Asupra insulelor cuprinse de Greci. 4. Asupra sortii portului Saloniki, dacă Bulgarii nu s'or putea înțelege cu Grecii despre el.

Adecă: trimișii puterilor fac înțeles, cum să fie împărțită prada între statele biruitoare, — pe unele poate mai stimpărindu-le în dorințele lor de întindere, pe altele ajutându-le. Și sfatul acesta e apoi hotărâtor.

Păcatul nostru!

Foia rabiata maghiară din Peste, „Pesti-Hirlap“, scrie în numărul seu din 7 Decembrie, un articol asupra Românilor, în care le află iară vină mare, un fel de tradare de patrie, vînzare de țară!

Pricinașul e — conzistorul gr. or. român dela Sibiu, despre care numita venineasă patriotică scoate la iveală, că în școalele sale confesionale, atitea cite bruş mai are, — dă adevărată creștere națională școlărilor, creștere ce n'are nici o legătură cu „cultura maghiară“!

Auzi tu minune! Să cuteze conzistorul bisericeii românești, în școlile susținute de poporul românesc, să dea copiilor români învățătură românească și nu *cultură ungiurească!* E grozav! Ar trebui biocuit acest conzistor ori tras în roată ca Horea-Cloșca! Ba ar trebui zău trasă limba din gură la nărozii din Pesta, cari să miră de aceea să cuteză Românul să învețe românește în școala sa!

Ce ar zice acești nesocotiți cînd ne-am mira noi, că dau în școlile lor de pe postă, cultură ungiurească copiilor lor?

Și încă o „orimă“ a săvîrșit acelaș conzistor: A dat circulară cu isoșlitura Metropolitului Meșianu și a secretarului seu Proca George, cu data de 31 Octomvrie s. o. (știe și data!), prin care îndeamnă pe toți preoții și învățătorii români, să ție în vremea acestei ierni școlă cu neștiutorii de carte din satele lor, învățîndu-i pe oit mai mulți a oel și soriei!

La 15 November să înceapă cursurile (școlile) acestea, cite 2 cîsuri de țeară pe săptămîna și să țină pîn' la 1 Martie! Să-i în-

partă pe neștiutori în două clase: dela 15—25 ani și pe alții dela 25—45 ani! și pe unii să-i învețe preotul, pe alții învățătorul.

Grozav! Vai de statul maghiar de s'e duce în deplinire porunca capului bisericesc dela Sibiu, dela Blaj și de peste tot locul, și a Asociațiunii, care și ea a însărcinat cu acest lucru pe conducătorii Despărțămintelor sale!

O vorbă ca o sută. Voi, fraților nostri buni dela sate, să înțelegeți chiar din aceste răsocoeli a patrioților contra răspîndirii de carte românească prin satele noastre, că de ce mare însămnătate e agonișirea acelei științe de carte! Că nu înzadar ne-au închis vre-o două mii de școale de ale noastre, ce să nu mai aibă copiii nostri unde învăță carte românească, și nu înzadar să sparie de învățarea neștiutorilor de prin sate, — ci fiindcă să tem de un popor român luminat prin carte românească, care să întărească în el sufletul românesc!

Toomai de aceea, cu atit mai virtos stringeți vă cu tot sufletul în jurul școlilor (cursurilor) ce să țin prin sate cu neștiutorii și sporii pe cei ce cunosc slova și prin ea își cîrtigă hrana sănătoasă a culturai românești, — singura armă cu care putem sta tari în fața contrarilor nostri vicleni și veninoși!

Cheltuelile unui războiu european.

Ar fi cam 275 milioane de cor. pe zi! — Abia în jumătate de veac s'ar putea intrama statele de perderile ce ar suferi!

Nu înzadar conducătorii statelor stau mult pe gânduri nainte de a să arunca în război! Că de dragi ce să au statele europene, Rusia cu Austroungaria și Germania, — de mult și-ar fi implîntat deja colții unii în carnea celorlalți, — dar li-i groază de socoata ce le iese cînd își dau samă de cheltuelile războiului! Că ori ieși biruitor ori biruit, aproape la fel ieși de sărăcit din război!

Un profesor dela universitatea din Paris, Carol Richet, a făcut o socoteală și arată ce cheltueli ar recere un războiu european azi. Iată-le:

Un războiu între tripla alianță (Germania, Austroungaria, Italia și România pe o parte) și tripla Inlegere (Rusia, Franța, Anglia și statele din Balcani pe altă parte), ar pune sub arme peste douăzeci și două milioane de oameni: Rusia 7,000.000, Franța 3,400.000, Austro-Ungaria 2,600.000, Anglia 1,500.000, Germania 3,600.000, Italia 2,800.000, România 300.000, statelo din Balcani 600.000, total 22 milioane de oameni.

Războiul acesta, pornit pentru a lăsa san a o opri pe Sirbia să aibă un port la mare, ar costa-o pe Europa cu transporturile de trupe,

cu îmbrăcșrea, cu armamentul, cu nimicirea de orașe, *trei până la patru sute de milioane de cor. pe zi*, împărțite în modul următor: hrana oamenilor (zicînd că prețul bucatelor ar rămîne acelaș ca și astăzi) cor. 63.000.000 pe zi; hrana cailor 5,000.000 pe zi; plăți 21,000.000, lucrătorilor arsenalelor, etc. (5 cor. pe zi) 5 milioane, adunarea trupelor pe cîmpul de luptă, (100 kilometri în mijlociu pe zi, timp de 10 zile) 10,500.000, cărășitul animalelor și munițiilor 21,000.000, îngrijirea boinavilor, (600.000 de bolnavi sau de răniți a 5 cor. pe zi) 2,500.000, cheltuelile vaselor de războiu 2,500.000, scăderea încasărilor din dări (25 la sută) 50,000.000, ajutoare populației (1 cor. pe zi la o douăsprezecime a populației) 34 milioane, zdrobiri de orașe, 10 milioane; total cor.: 275 milioane pe zi.

Toate aceste cifre ar trebui mărite, căci îndată după declararea războiului, toate lucrurile s'ar scumpi. Mărfurile n'ar putea fi cumpărate decît cu prețuri mai mari, și împrumuturile nu s'ar putea face decît cu camete mai mari! Materialul de războiu ar cere cheltueli ce s'ar ridica la mai mult de zece milioane pe zi!

Dacă războiul ar începe dară fiindcă sirbii trebuie sau nu trebuie să albă un port la Adriatică, toate fabricele ar fi închise, căci mai toți lucrătorii s'ar duce la războiu, toata cîmpile părășite, tot negoțul stîngent, toate băncile închise. Toate statele ar da bancrot, și holera, ciuma și toate groznicile boale s'ar plimba în vos dela Paris la Berlin, la Roma, la Viena și până la Moscova!

Ar trebui o jumătate de veac ca să repare ruinele și să se șteargă urmele potepului grozav! Afară de jalea cea amară în care ar fi aruncate cele douăzeci de milioane de familii și încă pe atitea înrudite cu ele, din cari ar fi duși feciorii ori chiar copiii de familie, la război!

Namai gîndindu-te la toate acestea îți poți da cît de cît samă despre ce însămnă azi un războiu „european“ (la care adecă ar lua parte mai toate statele din Europa)!

Fiecare abonat bun

al nostru, să se facă răspînditor în comună al „Calendarului Național“ întocmit de foile noastre. E foarte frumos, și cel mai ieftin! Cel ce are dragi foile noastre și le vrea binele, trebuie să lucreze pentru spriginirea lor și prin vinderea Calendarelor noastre! Cuprinsul lor ales, drăguț, și chipurile frumoase, fac o plăcere sufletească fiecărui care le cumpără și citește. Trimiteți de grabă după ele, că acum e timpul desfacerii lor.

UNELE—ALTELE

Legile cele nouă.

Legile cele mai nouă votate de dieta lui Tisza în Pesta, legi de cari am pomenit pe scurt în numărul trecut, — dau drept comandanței militare a pășii în acel chip absolutistic (cînd „lege“ e veînța și cuvîntul unui om), nu numai în vreme de războiu, așadar după-ce războiul a fost pornit, ci și în vremuri din nainte de războiu, cînd e încă numai teamă de războiul!

De pildă cum e așum. E teamă de războiu cu Sîrbia și cu Rusia. Armata trebuie să se adune spre cele două hetară. Comanda militară poate, pe temeiul legii celei nouă, să pășască față de locuitorii din acea parte de țară, în chipul poruncitor ce-i e dat prin lege: Acolo toate deregătoriile, poliție, judecătoria chiar, ies din rînduiala lor de azi, și au să stea sub porunca militară, și să facă toate după aceea poruncă, — nu mai mult după rînduile de azi. În colțul de țară peste care să vestește demnia militară, să ridică legile de azi și intră, ca singură lege hetărîtoare: porunca cătănească! Atît peste locuitori, cît și peste deregătorii aceluia tînut.

Iar dacă comanda militară află de lipsă apoi poate întinde această stare de lucruri peste întreaga țară! Ceea-ce e deopotrivă cu ridicarea și punerea în sui a legilor și rînduilor de azi din țară, și punerea întregii țări sub dictatură militară, sub absolutism!

Dă noua lege atîta putere în mâinile armatei, încît guvernelor, dietei, ca statul aleșilor țării, și tuturor locuitorilor țării, — nu le mai rămîne nimic!

O astfel de lege ar trebui să zgîndue obștea cetățenilor, să ridice furtuni de proteste din partea țării, căci doar și în vremea de războiu cetățenii tot aci rămîu, și greul tot ei îl peartă, așadar și dreptul de hotărîre a lucrurilor, trebuie să le fie lăsat și lor, căci la ce e de lipsă, să vor învol trimișii lor și așa în astfel de vremuri, dar să nu-i despei de orice drept de hotărîre asupra sorții și cîrmuirii țării! — Cînd eole legile acestoa grozave să votară fără murmur, țara le ia la cunoștință cu amărăciune, dar fără mare mirare!...

Cercînd să tîlcuiască această nepăsare a obștei din țară față de o astfel de lege de fer ce i-se pune pe cap, — lumea ongetătoare îi află tîlcul în faptul, că doar și așa legile de azi și sîntul lor, sînt numai pe hîrtie! Și azi, că nu s'vremuri de războiu, cetățenii sînt tot așa de dați pe mîna volniciei! — Doar că azi volnicia nu o îndeplinește o comandă militară, care totdeanu e mai dreaptă și cere numai ce e nea-

părat de lipsă, — ci azi joacă halaripul volniciei în largul țării aproape toți deregătorii, tiranii mici, aceste ploșnițe care nici nu te lovesc cu o sabie dreaptă, ci te pișcă puturoase și sclrboase!, — luînd pildă dela pleșnițoiul-tip din fruntea dietei, Tisza.

Așa apoi obștea țării e împăcată cu aceea, că — mai rău nu poate să fie! Că o comandă militară, și încă în vreme de războiu, de bunăsamă că numai atîta să va folosi de dreptul său nețărmit, de cît are lipsă, iar mai mult nu, și nedreptăți obraznice, și canătoare, ordinare, nu va face cetățenilor, nici atîtea cîte le face „guvernul constituțional“ în zile de pace!

Nu le dăm, ca să rămînem pretini...

Ambasadorul (trimisul) bulgar la Petersburg, a vorbit de curînd cu un gazetar, între altele și despre cererile României.

Diplomatul bulgar a spus: „Ținem foarte mult la aceea, ca să fim eu România în cele mai bune legături de pretinie, — și teemai pentru aceea, nu-i putem da nici un petecut de pămînt din hotarul nostru, căci de am face-o asta, ar fi acel petec de pămînt un izvor de nesfîrșită primejdie a bunei păci între cele două țări. Totul ce putem face e, s'o asigurăm în toată forma, că-i va rămîne ea Dobrogea, ca pămînt românesc, și că Românilor din Macedonia, le vom lăsa cu toată prevenirea, cea mai largă libertate școlară, bisericească, culturală și economică“.

Nu-i prostut Bulgarul. Nu-i dă României nimic, pentru-ca așa să poată rămîne pretini buni, — doar că „li lasă“ de tot Dobrogea (pe care România o are demult!).

Tisza ne arată, că are „mîna liberă“...

De vre-o doi ani de zile, foile nemaghiare au scăpat de prigonirea procurorilor. Ministrul Hédeváry a zis cînd, a venit la putere, că înceată cu procesele contra foilor nemaghiare, căci nu vede că ar fi de folos pentru buna împreună viețuire cu aceste popoare. Numai mai rău le atîță și întărită prin asta contra stăpînirii ungare, și a Ungurilor peste tot.

Iar dacă Hédeváry a aflat de bine a înceta prigonirile foilor nemaghiare în vreme de pace, — e numai lucrul cel mai firesc, că mai ales acum în zile cu primejdie de războiu, ori-ce guvern, și de n'ar fi făcut'o altul naintea lui, ar trebui s'o facă el, să încete întăritarea cetățenilor nemaghiari ai țării prin săcăturile presurorilor sei.

Mai ales cînd vedem că România s'a alipit cu tot trupul de Impărăția Austro-ungară, — credem că și dacă nu în urma unui obligămint, dar din

gingăgie față de această putere aliată prin arme cu Impărăția noastră, — guvernul ar trebui să oruțe cît poate pe Români!

Tisza e însă un prost aliat al României. El dă pe față pe aliata țării sale, el chiar acum ne dovedește, că România s'a gîndit la orice cînd s'a înțeles pentru alipirea sa cu teată armata cătră Impărăția Austro-ungară, numai la Români din țara aliată nu s'a gîndit, pentru ei nici o vorbă bună n'a pus! Guvernele ungurești au mîna slebodă a fi și mai departe tot așa de păcătoase față de noi, ca și până aci, cînd țara lor nu avea lipsă ca România să fie sînt puternic, ba împreună luptător la hotarele despre Răsărit ale Impărăției!

Și ca să ne arate că are această mîna liberă, guvernul cu numele Lukács, de fapt guvernul lui Tisza, — a deschis foc nou asupra foilor române! Inceputul îl face cu ziarul „Românul“ dela Arad, contra cărnii a pornit proces pentru un articol scris contra vîdiciei greco-catolice ungurești de Hajdudoreg.

Ce politic prost Tisza și unealta sa Lukács! Chiar acum trag vîlul de pe taina înțelesului ce-l au cu România, arătîndu-ne că au zis României: întoarce-ți privirile spre puținii Români resfirați prin Sîrbia și Bulgaria și colo jos de tot în Macedonia. Intinde-te după aceea. Dar cu ai noștri să n'ai nimic!...

Cam așa ai putea înțelege cotezanța cu care Tisza și soții pornesc chiar acum prigonirea steagurilor naționale române: a foilor noastre.

Un păcat.

Foia „Progresul“ din Oravița, publică în fruntea numărului său mai nou un articol sub titlul de mai sus, care spune următoarele:

Între păcatele de frunte ale membrilor vîșii noastre romînești, e a să socoti și pofa de „parvenire.“ Ce va să zică parvenire? A trece în ochii lumii drept ceea-ce nu ești. A-ți arăta sințăminte și gîndiri, la cari nu ți cit la o ceapă degerată, pentru a-ți cere drepturi și a te cocoșa la locuri, de cari nu ești vrednic!...

Și desorie apoi toate pășirea acestor tipuri de oameni ce îmbată innea cu apă rece.

Hm! Poate să fie și oameni de aceștia printre noi? Noi credem că nu sînt mulți, că ar fi rău de tot de-ar fi mulți, dar de fost tot cam sînt de sămîntă, săca-le-ar sămînta. Uitați-vă numai bine în jur de voi, în orașe și în sate, printre domni și printre țărani chiar, și-i veți descoperi.

O societate sănătoasă însă, pune pe „parvenit.“ la locul lor, și prutește în mijlocul ei numai adevărata vrednicie a școarului! Ude „parvenitii“ spicele goale ce să tîna țepușă în sus, își pot juca mendrele, acolo și societatea din jurul lor e de vină, e slabă.

România să rupă din Sîrbia?

Pe cerul Europei par'că să aude deja mugetul unei furtuni înfricoșate! Șiragul de nori grei despre Miază-Noapte, ai Slavismului, par a să mișca, ca să se izbească de oastea norilor germani gremădiți la mijlocul cerului european și sprîginiți spre Răsărit de norul luminos românesc și în Miază-zi de coloana de nori ai Italiei!...

Bun e Dumnezeu, dar ne aflăm în ajunul unui războiu european, cum altul n'a mai văzut lumea! Războiul între gînta slavă și cea germană, care spun că al lor e viitorul și stăpînia asupra Europei, și, deși ar încăpea bine în gîolaltă, își dispută înțietatea, puterea peste toată

Gînta latină, care e și ea cel puțin atît de număroasă și de însemnată în Europa, cît gînta germană, durere, în loc să stee de parte și să formeze ea de ea, treia putere mare pe această parte a globului, — e fărîmițată în bucăți popoarele ei în loc să tîna la oaltă cum tîna cele germane între sine și cele slave între sine, s'au alipit-nele la tabăra de nori slavi, alie la cei germani, iar unele stau islețite de-o parte.

Francia s'a alipit la grupa pterii slave, Italia și România la cele germane, trebuind să lupte, iacă le-ar împinge soartea, una contra alteia! Iar Spania și Portugalia stau reci de-o parte.

Dacă gînta latină ar fi și ea una, — ea ar dicta norocul între celelalte două gînti ce să ceartă pentru stăpînire asupra Europei. Pe care gînta latină ar ajuta-o, ar i doamnă și cealaltă ar trebui să dea mulcom de o parte! Dar așa împărțindu-se între cele două pîrvinice, — tîne balanțe între ele așa, că nu poți ști deloc care o să iasă biruitoare la o întîmplare de încrucișare a armelor!

Dar să ne întoarcem la primejdia războiului și la rolul României în el.

Părea, și mai pare și azi, de neînțeles, ce caută România în un războiu între Slavi (Rușii dîndu și mîna cu Bulgarii, Sîrbii și Muntenegrenii) și între Austroungaria, care e pe-o mîna cu Germania? Din unele zvonuri și din unele scrise mai nouă, începe a să desvîli încitva, că ce i s'ar fi pus României în vedere. Și acest ceva, ar fi: lărgire de hotare dincolo de Dunăre, pe țărîmul sîrbesc, poate și pe cel bulgar!

Căci și în Bulgaria spre România, dar și în Sîrbia cătră Dunăre, locuiesc sute de mii de Români, sînt tînuturi întregi românești.

Auzeam și noi zvonindu-se, iar acum vedem chiar scriindu-se, că România ar avea să treacă Dunărea și să cuprindă anumite părți de acestea, azi sîrbești ori bulgare, dar pline de Români, și să și le tîna și leșii, — ajungînd prin asta și stăpîna pe a mîndoi țărîmii Du-

nării, — ceea-ce e de mare înșămățate.

„Românul», foaia oficioasă a comitetului nostru național, aduce în fruntea numărului său de Marți (10 Decembrie n.) un articol, în care printre altele spune:

... În nordostul Sirbiei (partea de Mezză-noapte — Răsărit, spre România) locuiesc în cete închegate aproape o jumătate de milion de Români, bravi și inteligenți, lipsiți cu desăvârșire de școală și biserică în limba marelor lor, osîndiți astfel la moarte națională

...Semnele zilelor din urmă tot mai mult însușă temerea, că încordarea (Austro-ungariei) cu Sirbia nu să va putea netezi pe cale pacifică; cei ce cunosc tainele politicii europene prorocesc, că poate în câteva zile deja, tunurile armatei austro-ungare vor cerca să frezească pe Sirbi din visurile lor de mărire!..

„Cu multă înfățișare de adevăr să spunem că la împlinirea aceasta, pe lângă armatele austro-ungare, va intra în Sirbia și un corp de armată română, care, fără îndoială, va fi primit cu bucurie și însuflețire de populațiunea (română) desrobită, din Valea-Timocului!”

„Nu să va putea atunci spune, că România n'a adus jertfe pentru frașii ei din Sirbia, — și e de nădăjduit, că acest corp de armată român, după pilda dată de statele balcanice (prin războiul lor cel de acum întru liberarea frașilor de sub jug strein), nu să va mai putea desface din brațele frașilor, ci va rămînea în veci acolo!”

Nu știm de unde are ziarul din Arad știrea aceasta, dar ea samănă a avea mult adevăr în ea. Am auzit-o și noi pe aici. Așa ceva să vede că e făgăduit României, de către puterile triplei (Germania, Austro-ungaria).

O fi ea amăgitoare această făgăduială, poate fi și politică multă în ea, — dar nu e mai puțin adevărat, că e o politică din cele mai pline de primejdii pentru România cu vecinii ei!

Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din comit. Hunedoarei”.

Adunarea dela 1 Decembrie a „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei” ținută la Deva, a fost una din cele mai bine cercetate adunări ale acestei Reuniuni. Ea a fost deschisă de către dna prezidentă Elena Pop Hosszu L. prin o vorbire, în care să oglindește pe scurt, toată starea la care s'a pînt avînta această prețioasă Reuniune, — a cărei năzuințe de a scoate la iveală destoinicia țărancii române în industria ei de casă, să intrupează în Atelierul de țesătorie al Reuniunii, deschis și ținut în Orăștie, atelier, care, după zisa frumoasă a dnei prezidentă, formează piatra unghiulară a moncii de 25 ani a Reuniunii!

Din acest privilegiu, al împlinirii

a 25 ani, Reuniunea a scos un Almanah, un istoric al vieții și lucrării ei (de care am vorbit încă în „Libertatea”). Cei ce să interesează de viața unei astfel de Reuniuni, află pe filele acestui istoric, oglinzite toate stăruințele și năzuințele ei.

Ca năzuințe nouă, ca lărgire a programului de muncă, dna prezidentă pune în vedere 2 lucruri: încurajarea din partea Reuniunii a industriei ceramice (a olăritului) întru a-și împodobi vasele cu frumoasele mustre românești, — în care scop (am publicat în „Libertatea”) s'a dat și un ajutor de 200 cor. de dna Mihali. Iar după-ace conduceră acestuia Atelier, dăoara Baroianu, să va întoarce dela studiul din Viena, va învăța și maiestria dantelăriei („oipcăriei”) fine, frumoase, dar și aceea ținută în motive (mustre de flori) românești!

Din dările de samă ce s'au cîtit în adunare, a eșit la iveală, că Reuniunea a avut în anul trecut întrate 9031 cor. 70 fil, cheltueli 8792 cor. 07 fil, bani la cassa cu sffrașitul anului trecut 239.63, iar depuși la băncii 12356 cor. 09 fil.

Dna directoară a Atelierului Victoria Dr. Erdeli. a dat samă despre mersul lucrărilor în atelier, arătînd dezvoltarea breasolă și îmbunătățirea a acestui așezămînt, ceea-ce adunarea a luat cu plăcere la cunoștință, adăcînd mulțumită directorului și conducerii peste tot a Atelierului. Asemenea a adus adunarea mulțumită comitetului Reuniunii, apoi dnei Dr. Miha pentru că dela Orăștie cvartir gratuit Atelierului.

S'au înscris 4 membre nouă fundatoare, 5 pe viață, și 11 ajutători, adunîndu-se și din aceste taxe 333 cor. în folosul Reuniunii.

Dorim Reuniunii spor tot mai viu și privilegii de a da samă de roade tot mai prețioase a lucrării sale!

NOUTĂȚI

Episcopul Dr. Frențiu, a depus jurămîntul! Nou numitul Episcop gr. cat. al diecezei de Lugoj Il. Sa. Dr. V. Tr. Frențiu a sosit Marți în 10 Dec. acasă la Hașeg, venind dela Viena, unde Luni a depus jurămîntul de credință în mîinile Maestății Sale Impăratului Rege, fiind de față și ministrul de culte reg. ungar.

Aflînd despre sosirea Ilustrității sale, preoțimea greco-catolică română din tractul Orăștiei, i-a leșit întru întîmpinare la gara din Piski. Preoțimea a fost condusă de noul protopop gr. cat. al Orăștiei, P. O. Domn Iosif Pelean, care a ocupat în 10 Novembre scaunul de protopop, rămas vacant tocmai prin depărtarea fostului protopop Dr. Frențiu, dus abla din vară ca Vicar la Hașeg. Dl protopop Peleanu a salutat pe noul Episcop cu cuvinte foarte simțite și alese, preoțimea îl

aclamă; Ilustritatea Sa răspunde mișcat și mulțumind de binevenire și asigurînd preoțimea din tractul Orăștiei, care îi e atât de aproape de inimă sa, de toată dragostea și grija și ocrotirea sa! — Ilustritatea Sa purta deja pe pept Crucea de aur episcopescă pe care o capătă noul Arhiepiscop dela Maestătea Sa cînd pun jurămîntul de credință.

Din Orăștie au grăbit la Piski, cu automobile și trăsuri, mai mulți fruntași români, cunoscuți și stimători ai episcopului Frențiu.

Tractul Hașegului a pregătit primire strălucită vicarului său, acum Episcopului, leșîndu-i întru întîmpinare la gară și conducîndu-l în oraș cu strălucit alaiu.

Instalarea în scaunul de episcop al nou alesului se va face prin Februarie, după ce înțli va fi uns întru Arhiepiscop de seșii sei întru Christos Arhiepiscop și de Exc. Sa Metropolitul, în catedrala dela Blaj.

Congregațiile la Deva. Conducerea comitatului a conchemat pe 18 Decembrie adunarea comitatului (congregația) la Deva, în ședința extraordinară, pentru a lua în desbatere alte peste 600 (pln' la adunare vor fi cam 1000) de cereri și treburi comunale și comitatense, cari cad sub hotărîrea statului comitatului.

Să prăso patrioții! În 6 Novembre, a. c., s'a înaintat tribunalului din Deva un proces foarte interesant:

Dl jidov Szeghő Henrik din Geoagiul de jos (nainte îl chema Kohnblüh, de nu pe el, apoi pe tatăl-se), a pîrlit pe Dr. Szász Pál feciorul fișpanului dela Aiud, ales deputat cu mișelia în cercul Ighiuului, — pentru 3169 cor. și 52 bani, ca rest de cheltueli ce ar avea de căpătat jupîn Szeghő dela „Măria Sa” dipotatul, dar pe care Maria-Sa nu vrea să i le mai dee, că zice că i a dat destul, — dar jupînul zice că nu și nu, el cu atîta nu să mulțameștel El i-a făcut slujbă „politică», „patriotică», a căutat mărturii (toate dreptel) pentru a-l apăra contra recursului dat de cinstiții alegători români, și mărturiile i-au făcut slujba de au mărturisit și au jurat (toate dreptel) așa cum a leșit bine apărarea pentru fiul de fișpan! Acum barem plătească Ori să nu l fi ales chiar pe el din Geoagiul Ca de l'a ales, a știut de cel alege, că-i om odată, ce scoate dreptate patriotică și din straița cea cu funia!

În 31 Decembrie să va pertracta interesantul proces, care va scoate încă la lumină multe taine din bravurile patrioților în luptele lor ticăloase, date pentru a călca în picioare drepturile poporului român!

Altă pră patrioțel... Procurorul din Deva, ajungîndu-i la mîna din oficiu (dela Curie) cele mărturisite de alegătorii ascultați în firul recursului contra alegerii

dela Orăștie, — a ridicat contra dnei Bocz Șoma, dela banea ungurească din Orăștie, a ouză (învinuire) din oficiu pentru 12 mituiri (oumpărări neiertate) ou bani, a alegătorilor!

Deci dl Bocz Șoma, va fi iar pus în fața mituitorilor sei și adus să mai joare de 12 ori că nu le-a dat nimic, — pe cînd ei au mărturisit și jurat că le-a dat! — Oare acum care minte?

Cali armatei noastre austro-ungare. Pîncă zilele prin cari trecem, sunt încă pline de praf de pușcă și primejdia războiului tot plutește asupra noastră, — conducerea țărilor, și în Austria și în Ungaria, a oprit trimiterea de cai în afară din țară! Negustorii nu mai pot cumpăra și duce afară cai dela noi. Că pot trebui armatei noastre, și așa să aibă ea de unde-și alege cai de lipsă. Și izecă de cîți cai are armata lipsă și cîți să află în țară:

Numărul cailor, ce se află în armata noastră, pe timp de pace, este de 61.000 pentru călărit și cam 7300 cai de povară.

Trebuința militară pe an, este de 14.000 de cai noi, în locul celor ce ies din slujbă.

În cazul unei mobilizări (punerea armatei pe picior de război), armata are să se înzestrază în timpul cel mai scurt cu 190.000 de cai.

Cu privilegiul numerătoarei din urmă s'a aflat, că împărăția noastră are cu totul patru milioane și 200.000 de cai, dintre cari se pot folosi în război 600.000. Așadară sunt cai destui în țară! Cei mai mulți cai, și adevă 2.300.000, sunt în Ungaria, în Austria 1.600.000, iar în Bosnia și Herțegovina 300.000.

Tren nou în comitatul Caraș-Severin. Comunele cerourilor învecinate din comitatul Caraș-Severin și Timiș, plănuiesc să lege calea ferată Lugoj-Recița ou stațiunea Libling. În această treabă a avut loc nu de mult o consfătuire e reprezentanților cerourilor pe care le privește, în Timișoara. Noua linie ferată ar pleca din Libling și ar merge ou atingerea Șipeșului la Vegvar, iar de aci peste Cadar, Duboz, Izgar, Iersig și Valeapei, și îndărătul comunei Dulău s'ar împreuna cu linia Lugoj-Recița. Lungimea acestei linii ar fi 45 km. (Dr.)

Din blăstămățiile orașelor mari. Zilele trecute întră la un avocat în Pesta o doamnă și-i spune, că un jude de tablă a trimis-o la dînsul, cu procesul ei de despărțire. Are să capete 300 cor. pe lună de la bărbat. Avocatul zice: Vei fi greșînd doamnă, judele acela pe mine nu mă cunoaște, te-o fi trimis la altul. — Ba nu, la dat! Cum să nu te cunoască. — Bine, zise dară avocatul și-i dete să subscrie plenipotența. Ea iscăli liniștită. — „Mai am, zise ea apoi, o lipsă. Pe casa noastră, liberă azi de datorie, vou să

Iau un împrumut de 80.000 cor. Vă încredințez și mijlocirea asta. Pentru proces și mijlocire, aveți un onorar (plată) de 2000 cor. din care primiți mâne în hotelul cutare a nașului meu, rata întâi de 400 cor. Să poștiți cu cvita pe la noi să-l ridicați. Și salutând zimbitoare, dete să plece. Deia ușa însă să întoarse repede zicînd:

— Vai, uite, acum bag de samă, că n'am la mine bani mărunți; Și am să scot din apotecă o medicină. Ca să nu mai merg pân' acasă și să vin izră, n'ai fi bun, dle avocat, să-mi împrumuți 5 cor.? Măne le lei și pe acelea.

Advocatul începu să bânuiască, dar gîndind că se poate și înșela, și atunci își vatămă o clientă bună, care poate să-și tragă procesul dela el, — îi dete, cu inimă îndoită, dar arătîndu-se voios, cele 5 cor.

Ca mâne merse la hotelul numit să-și iee banii. Aș! Femea ca 'n palmă. Hotelierul îi spuse, că el e al 50-lea avocat care-și spune aceeași poveste. Toți înșelați de aceeași femea, care nu e decît o hoată ordinară, care dacă nu poate înșela, fură pe ce pune mâna. Că are boala asta.

Darea de pașapoarte și ieșirea din țară pentru cei nescăpați de cătanie, s'a oprit! Foaia oficioasă din Pesta a publicat în 10 Decembre următoarea hotărîre ministerială:

Ministeriul reg. ung. oprește de-ocamdată darea de pașapoarte și lăsarea din țară în afară a tuturor celor ce sunt în legătură cu armata. Rînduiala aceasta intră în putere din ziua dării ei la lumină. — Budapesta 6 Decembre 1912. Lukács, min. proșed.

Care va să zică: toți acei cari încă n'au fost la asentare sau mai au de mers la asentare, toți cari sunt asentați și să află acasă ca rezerviști și n'au ieșit din anii de slujbă la miliție (n'au ieșit și din anii de slujba la honvezi), — nu mai capătă pașapoarte, iar dacă oarecă să iasă din țară fără pașaport, ceea ce să putea pînă acum mergînd în Italia și Germania, — nu vor mai fi lăsați la hotar.

Aducem aceasta la cunoștința cetitorilor noștri ca să spună celor ce s'ar pregăti de plecat, fie la America, fie la România ori Germania, — să nu mai plece în zadar, că-i trimit napoi dela graniță.

Ministeriul spune că a fost silit a da aceasta opreliște, fiindcă a primit știri dela hotare, că plecarea din țară a luat întinderi mai mari ca în alți ani, — și printre cei ce pleacă, erau foarte mulți cei cari n'au scăpat din legăturile armatei, și așa la caz de lipsă, cînd să-i cheme sub armă, nu-i afla.

Lovnic. Iaca numele unui sat românesc vrednic. Că deși abia s'vre-o 60 familii greco-orientale române, au hotărît să-și zidească școală nouă cu 4600 cor., dînd ote

50 cor. familia, și numai vre-o 7—8 familii sărace de tot, dînd mai puțin.

Ține Doamne inima bună în acești frați vrednici, — care deși așa puțin, să știu, uite, încorda la astfel de cheltueli, cînd e vorba de altar culturii naționale.

Nu mai vrea lumea petreceri... Orașul Deva a început-o. Nainte cu vre-o 2 săptămîni mai mulți cetățeni au început a propovădui în jurul lor, că fiind anul acesta atîta de rău, mai și primejia de războiu, și scumpete ca ne-altă-dată, să nu să facă nici o petrecere, nici un bal. Mai ales că în oraș cei mai mulți pe care razimă greul acestor petreceri, sunt funcționeri, deregători, ce trăiesc din plată de lună și de aceea au acum chiar mare lipsă!

După Deva s'a luat Chezdioșorheiul și Aradul, care și ele au hotărît să nu aranjeze în iarna asta baluri și petreceri. Și le-or mai urma.

18 ani de închisoare pentru spionaj. Din Zimoni (Sirbia) se scrie: încă pela începutul războiului balcanic, în Belgrad a fost arestat bănuț fiind de spionaj supusul austriac cofetarul Ioan Raiser, care se stabilise în capitala Serbiei. Tribunalul de războiu l-a osîndit la 18 ani închisoare, deși Raiser a spus meru și foarte hotărît, că n'are nici o vină, și că toate bănuellile de spionaj, aduse contra lui, sunt neîntemeiate! Cu toate acestea el a fost pedepsit, fără să i se dea măcar dreptul să-și ia un avocat care să-l apere!

Șpionii. În comuna Ada, ce să ține de pretura (solgăbirăimea) dela Zenta, a fost arestat în 10 Dec. calfa de brutar („pec“), care e de fel din Sirbia, și a cărni purtare lăsa de bănuț. În firul cercetării el e recunoscut, că a fost încredințat cu aceea, să pipăe, să știri-cească, ca să vadă de ce părere e populațiunea sîrbească din părțile Tisei, în Ungaria?

Din Chicinda mare să vestește: Gendarmeria din Gyertyámos a arestat și a dus la procuratură pe Fürstefeld Samu și Bialka Josef, călători din Rusia, bănuți pentru spionaj.

Din Rutka să scrie: În Csáca au sosit ieri oinoi jucători de urși ca trei urși și făceau producții cu ei. La gendarmi le-a bătut la ochi, că jucătorii de urși prea au față domnească. I-au urmărit în satul vecin și i-au arestat, și la cercetarea hîrtiilor lor a ieșit la iveală o s' supuși sîrbi; în hainele lor au aflat cusuți foarte mulți bani de aur, sîrbești, rusești și românești. Au făcut arătare asupra lor, bănuindu-i a fi șpioni sîrbi.

„Isprăvile lui Păcală“. Cea mai potrivită carte de petrecanie pentru popor, scrisă anume pe înțelesul tuturor, toată în versuri bine lugrijite, este fără doar și poate

cartea care a ieșit de ouînd la București de sup tipar: „Isprăvile lui Păcală“. Istetul scriitor al acestei cărți povestește pe 200 pagini (fețe) toate pătaniile și șoticărlile vestitului erou popular Păcală, de care lumea vorbește atît de multe lucruri ciudate și pline de veselie. Prețul cărții e numai cor. 1.20 trimisă franco. Să găsește la „Librăria Națională“ S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

Foi de cinste

de acum pînă la Anul nou! capătă toți acei cetitori, cari, neavînd încă foile noastre, ne trimit plata pe cel puțin jumătate de an din 1913. Tuturor le trimitem foile cîte mai ies în anul acesta, începînd dela numărul de față, gratis, (în cinste)!

Cine trimite 3 cor. pentru jumătate de an, le capătă toate foile noastre: »Libertatea«, »Foaia Interesantă«, »Bobîrnacii« și »Spicuirile Economice«! Cei-ce trimit numai 2 cor. 50 fil., vor primi jumătate de an numai »Libertatea« și »Foaia Interesantă«!

— Rugăm pe binevoitorii acestor foi, să îndemne pe cît mai mulți din cei-ce nu le au, a le abona de pe acum pentru anul viitor!

AVIS!

Cartea de cetire pentru clasa IV de Dr. I. Stroia-Lapădat și Crișan, s'a aprobat de Inalt ministru Nr. 148,080/1912. Să poate procura dela Librăria Archiepescană și dela D. Lăpădat din Săliște (Szelistye). (761) 3—2

Din o mie de Români

abia așii unu doi, cari să fi văzut, decum Evangelia cea renumită dăruită de M. Sa Regina Elisaveta a României Mănăstirei de Argeș, cînd aceea, la 1881, a fost renovată din temelii. — dar nici macar chipul acelu evagellii. Și doar e o minune de lucru de mîna omenească aceea evanghelie: Toată e scrisă cu mîna ei proprie de Regina, dar nu scrisă, ci cu nemărginită răbdare zugrăvită slovă de slovă, și de șir, pagină de pagină, pînă a dat toate cele 12 Evagellii mari ale sîntelor patmi și cea din luminata zi a Invierii!

O pagină (chipul unei tețe) din cea evanghelie îl aduce în fruntea sa „Calendarul Național“ pe anul 1913, împărțită în co. oare albastră, foarte frumoasă. Tot în fruntea acelu Calendar așii chipul alor două sînte potire cu procovețele (coperitoarele) lor, lucrute tot din mărgele și cusături gingașe de aceea și evlavioasă Regină, — apoi o pagină din a doua Evanghelie scrisă de Ea pentru Mănăstirea din Sinala. Florile de pe marginile acestel evagellii le-a zugrăvit vîltoarea Regină, Prîncipesa Maria. Și mult alte lucruri vrednice nu numai de văzut, ci de a le ținea în casă ca vederi prețioase fi cărul suflet românesc, — așii în „Calendarul Național“ pe anul 1913. Cumpărați-l cu zecile și sutele de exemplare și îl împărțiți tuturo, celor ce știu cel prin satele noastre, — căci

o carte plăcută și înălțătoare de suflet dați prin asta la mîna, pentru biele 40 de fileri. — Cei-ce cumpără mai multe, le capătă mai ieftine (vezi anunțul, vestirea calendarului, în „Libertatea“).

Advocat nou în Lugoj.

Am onoare a face cunoscut, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Lugoj, — în Piața Izabela, Nr. 18 (casa proprie)

Cu sîlmă
Dr. Virgil Beșan,
advocat.

(759) 3—3

POSTA REDACȚIEI.

Adam Panner (sau Pacurar) din Akron, Ohio (America). Am primit pentru dta 14 coroane prin banca Vieneză, dar adresa nu ne-a dat'o mai de aproape, nici dela dta scrisoare n'a sosit. Așa nu-ți putem trimite foile. Dă-ne adresa scrisă curat.

Teodor Ardelean în Cincinnati. Am primit. Mulțămim. E plătit anul întreg.

Toma Ax. în Lakavana, (America). Dolarul trimis Pam scris în plata pe anul viitor. Mai trimite 2 dollari, tot așa cum ai trimis pe acesta, și ești plătit pe anul viitor întreg. Adresa dtale ni-a dat'o un pretin al D-tale de acolo, care ne-a scris că ești iubitor de cetire, să-ți trimitem foile că le abonezi.

I. Luș în Garry, Ind. (America). Bani au sosit. Calendarale dorite le-am trimis acasă. Ca să-ți fie plătit și anul viitor deplin, mai ai de trimis 3 cor., fiind atunci platite și calendarele. Trimite 1 dolar și de rest îți punem niște cărți plăcute. Noroc și spor să-ți dea și să vă dea Dzeu la toți!

Nicol. Cisăr în Canton (America) și altora! Îndată ce ne-a sosit scrisoarea și-am schimbat adresa cea nouă. Așa o schimbăm la toți abonați noștri îndată ce ne vestește despre strămutarea lor. Dacă o știți înainte pe cînd vă mutați, ar trebui să scrieți cu 2—3 săptămîni nainte, și atunci v'ar ajunge adresa schimbată în locul cel nou.

Nick Ad. în Garry W. Va Foaia și-a mers de aici într'una, pe adresa pe cea veche. Acum am îndreptat'o și-ți va veni pe asta nouă. Cu plata ești în cea mai bună ordine. Mulțămim. De-am avea tot plătorii acurați ca d-ta, ar fi bine! Dzeu să te țină.

Dan Mamțiu în Riceville și altora care ați primit foile ca de probă dela No 50 încolo: Pentru foile din anul de față, pînă la anul nou, nu vă scotim nimic. Vă vin ca de cunoștință. Trimiteți numai plata (3 dolari) pe anul viitor, și va fi bine.

Ion Gergina, în Erie, Pa. Numeri mai vechi dela începutul războiului nu mai avem. În trecut tere de ni sau gătat. Îți merg foile dela No 50. Bani i-au scris pe jumătatea întâi zăni 1913. Numeri de acum pînă la anul nou, de cinste.

Iul. Stam. în Car. E altul.

Cea mai veche și cea mai distinsă marcă:

Grof Keglevich St. ssor

COGNAC

(772) Budafok. 1—6

Cel mai sigur leac contra INFLUENZEI și contra morburilor mollpsitoare

În vremea de a-și lua tot omul Calendar pe anul viitor! Cereți dela foile dela Orăștie frumoasele lor Calendar și le desfaceți între cetitorii din comunc. Sunt frumoase și ieftine.

Abonaților foil, cari sunt în regulă cu plata (așadar să văd oment de ordine) îl să dau pe credit, avînd a le plăti numai după ce le-au vindut!

AVIZ! „ARDELEANA”, institut de credit în Orăștie solvește pentru depunerile cu anunț mai scurt 5%, pentru depunerile cu anunț mai lung 5½%, iar pentru depunerile corporațiilor compută 6%.

Cu prima Ianuarie 1913 ridică etalonul la depunerile vechi cu ½%.

Directiunea.

Substitut de vicenotar

să caută pentru comuna Orlat, unde postul e vacant și prin urmare respectivul poate fi ales și definitiv. — A se adresa primăriei comunale. (774) 1-2

In prăvălia subscribului să primesc imediat: 2 băieți ca învățăcei, pe lângă condițiuni favorabile.

Ioan D Bârsan
Szalistsye.

(775) 1-3

TUSA

Răgușala și Catarul sunt mai bine înălțurate prin Bomboanele-Pemete alui Réthy.

La cumpărat să cereți a nume Bomboane-Réthy, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos. Prețul: 1 cutie (șatulă) 60 fileri. Șatulă mare 1 cor.

Să capătă peste tot locul!

II. 2-16 (765)

MED. UNIV.

Dr. Corneliu Dărămuș

specialist în boale de femei și specialist în morbururi de dinți.

Alba-Iulia, piață

ordonează dela 8-10 pentru boala de femei, dela 2-5 pentru morbururi dp dinți. (737) 7-20

In atenția
proprietarilor de vii
și a punătorilor de vii!

Cel-ce vrea să-și planteze de nou vîla sa;

Cel-ce vrea să-și comande altol de vîle;

Cel-ce vrea să-și pună pomii roditori, frandafiri, etc.

să ceare catalogul de prețuri, ediție de lux, cu instrucțiuni, dela firma de mai jos:

„Transsylvania”, Intrepr. do vii (szőlőtelepítő vállalat)

Marosvásárhely
Dr. Genez D. u. 39.

(731) 8-

Un învățăcel

din casă bună, cu 1-2 clase gimnaziale sau civile, află aplicare momentan în prăvălia de băcănie și coloniale a domnului.

N. Țintea

in Hunedoara (Vajdahunyad).

Un tinăr român,

notar diplomat, caută un post de subnotar unde eventual prin legături va ajunge în scurt timp notar.

Eventuale efecte sunt a să adresa Administrației acestui ziar.

De închiriat.

»Ardeleana« în Orăștiei dă în chirie pe 5 ani un magazin și o pivniță din edificiul institutului Chiria la an cel puțin 300 cor. Ofertele sunt a să înainta până în 22 Decembrie a. c. nou.

1-2

Directiunea.

Cele mai desăvirșite
Legături de vătămătură

cunt cele ces. și reg. privilegiate cu plette pneumatice de gumi.

Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morbururi din jos a pintecului, și contra foalelui afirnător.

Gummi clorap pentru vîno vin. fete.

Picioare și mâni măiestrite de sama celor am. pntați (tăiați).

Mașini ortopedice pentru umbat și spiginti.

Cersete artificiale și spiginitoare.

Ținătoare oblu pentru copii și fete crescuți strîmb precum și ori-ce articli de lipsă la

îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Col mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de întrebuintare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiată de bandage (legători) și de articli igienici de gummi: (774) 1-

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahogy u. 17.

Fondatări... 13-70.

Fondat la anul 1868.

Salon igienic de ras și frizat.

Premiat cu diferite diplome 1890, 1891, 1892, 1897.

P. T.

Subscrisul viu și pe această cale a recomanda on. public Salonul meu de frizat, ras și tuns, întemeiat în a. 1868 (str. Intre tirguri Nr. 6, 1. magistratul orășenesc) și în timpul din urmă rezidit și instalat cu aparate de desinfeciere parisiene,

utensilii antiseptice de clasa I. și cu toate aparatele prețioase timpului de față. — Promit serviciu solid și prompt și silindu-mă după putință a îndestuli până și pretenziunile cele mai exagerate. Salonul igienic de primul rang, va fi provăzut cu tot felul de articole de specialitate clasa I., precum: cremă parisiiană de ras, praf de săpun etc. etc. Și pentru a feri mușterii mei de diferite morbururi

dame, plete, frisetete, etc., colori de păr și cosmetice, etc. etc. — In urma acestor adoptări împreunate cu mari cheltueli, ce mi-le-am cruțat numai spre a arangia Salonul igienic de primul rang în stil modern american spre a îndestuli mușterii mei, și în speranța, că onoratul public și în deosebi cel român, mă va învrednici de spriginul binevoitor.

semnez cu toată stima:

IOAN ANDRESCU,
friseur și Perrückquer în ORAȘTIE.

(232) 10-10

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare” societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii PARTENIU COSMA, directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”. Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

(19) 17-28

Învățăcel

să primește îndată în prăvălia subscriului:

Nicolae N. Jintea,
(779) 2-2 comerciant, Seliște
(Szellstye Szeben megye)

Casă de vânzare sau de închiriat.

Casa cu Nr. 21 din strada Tămășesei, în Orăștie, e de vânzare din mână liberă. — Curte frumoasă, grădină mare, șopru, șură mare, etc. În fundul grădinii o altă casă. — A să adresa în casă.

Să dă și numai în chirie.
(764) 2-3

De vânzare.

Fabrica de apă gazoasă (Sodă) și limonadă a subscriului e de vânzare. Mașinile (pentru acid carbonic fluid) sunt moderne și în stare bună (de 7 ani); asemenea sifoanele (peste 1000, sistem Lamproed), sticlele pentru limonadă, a-căreturile, vasele, lăzile, etc.

Prețul e foarte scăzut.
Detailuri în persoană.

P. Banciu,
farmacist în Seliște
(Szellstye, Szeben m.)
(767) 2-5

Măstru curelar,

pregătind hamuri, dela cele mai simple până la cele mai de lux, apoi șiele de piele, șezuturi de trăsuri și tot ce să ține de măiestria asta, — recomandăm proprietarilor de trăsuri din loc și jur. E măstru solid, lucrează bine și frumos!

Primește și tot felul de reparatură de hamuri, șaua, șezuturi de trăsuri și altele.

Adresați-vă la: **Ioan Comă,** măstru curelar în Orăștie, în piață, lângă prăvălia dlui Ion Lăzăroiu.

Millicane

de înși folosesc contra

TUSEI,

răgușelei, catharului, îmbălării, tusei măgărești și cu zgirciuri:

KAISER-Caramelle-pectorale,

cu marca „S brazil“.

6100 de atestate autenticate prin notar public, venite dela medici și privați, apeveresc succesul sigur. Sunt bomboane extrem de priincioase și cu bun gust. Să capătă în pachet de 20 fil. de 40 fil. și doza de 60 fileri la farmaciile

GORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS „ „

(732) 9-20

Casă de vânzare.

Casa Nr. 3 din Orăștie, str. Mănăstirii (vis-à-vis de biserica romano-catolică, lângă tipografia ungurească), — este

de vânzare

din mână liberă, fiindcă proprietarul trece la o altă întreprindere.

Informații la proprietar în Strada-de-mijloc Nr. 3. (758) 3-3

VINURI vechi și noi — de vândut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 76 fil., Rizling 82 fil.,

Roșu 1 cor.
Siller 78 fil.

Carbenet 1 cor. 10 fileri.

Vinuri noi: 64—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1-80
Rachie de comină, specialit. „ 2-20
Rachie de drojdii 2 cor. 40 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să experează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,

proprietar de vii.

(674) Világos, (Arad m.) 16-18

Picăturile de stomac alui BRADY

naștere: Picăturile Maria ZELL, mai mult ca de 30 ani așa s'au vândut că nu pot lipsi din nici o casă. Efect negăm la centrul de mistuire, la ardere de stomac, înfundare, zgirciuri de cap și rășă, amețeli, nesomn, celiac, anemie etc.

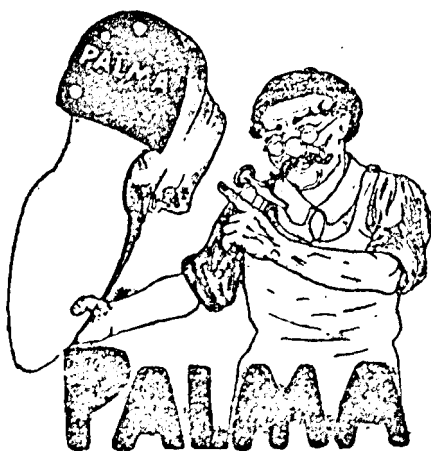
Să capătă în toate apotecele. 6 sticlă mare cor. 1.00 mică 50 fil.; 6 sticlă mică 5 cor. 20 fil. 3 mari 5-20. Primind banii, să trimiți frumos, prin:

Apoteca K. BRADY

la „Reg. Ung.“ în Viena, I. Fleischmarkt, 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și subscrisura de pe chipul de alături. (593) II. 17-25.

Cele mai bune călcie de gumii sunt călcieile:

(588) 28-0

Să spriginim meseriașii români!

(762) 6-3

Petru M. Opincar

măstru cojocar în Sebeșul săsesc (Szászsebes), ulița Poștii 5

este singurul român, care poate satisface toate așteptările în ce privește portul românesc de pe la Orăștie și jur, are totdeauna gata și să pot tocni totfelul de pieptare, bărbătești și femești, pe urmă cojocul dela cele mai simple până la cele mai scumpe și mai frumoase, lucrate toate din cel mai bun material. — Pentru lucru bun și frumos garantează! — Cine cumpără odată, să convinge, că și Românii știu face lucru bun!

Mii și Mii

de oameni binecuvîntă spiritul Menthol sârat „Omnia“, ca leac de casă distins, atât pentru morburile interne cât și din afară.

Incetează: dureri de cap, de dinți, de stomac, podagra, reumatism, cădere de păr, etc.

Depozit principal la:

Iosef Grafius, Orăștie.

(654) 18-20 **Virgil Vlad**, Alba-Iulia.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abraham Manó

(672) 31- Orăștie (Szászváros).

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate. exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(671) 32-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

Onorate Domnule!

Sunoscind multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începînd am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau orice informații în ori-ce cauză ce să ține Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgisez rezolvirea petițiilor. Verbese în persoană cu referența cauzelor și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază frumusețile orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, puresi, oi, vite mari, porci, lînă piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, cașă, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fin, mcher, lemne, păduri, moșii.

Dacă îmi trimiteți adresa

bucuros Vă trimet în fieștecare săptămînă un „Aviz săptăminal“ despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

dela băncile cele mari din Budapesta împrumatură pe amortizare cu presents miei.

Vă fac atent

să în interesul DV. este, dacă în orice cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să vă alegeți mașina, motoare, mori, ferestre, pompe, automobile etc. Grijează ca să nu săi înșelați. Fîind de față la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decît ceea ce am hotărît și cum am tocmit.

Zilnic primesc plîngori dela țărani români, cari cuprîind mașini prin agenți străini, au fost înșelați înscălinîd contracte a căror conținut nu l'au cunoscut neștîind țărani români ungurește.

Planul meu este, ca conducînd pe românii noștri la fabrici și nu agenți de mașine, drept din mîna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și să-și scutose de șarlataniile agenților și să-și scape de proceș. — Vă ofer serviciul meu din tot și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să îmi alăturați o marcă postală.

Cu stimă:

I. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

(544) 5-8 în Buda, lângă pedul „Maaghtwid“.